

ningens Størrelse. Saaledes vil det nemlig ikke stille sig; men der vil falde en Høiesteretsdom for, at Vedkommende kjendes berettiget til Erstatning og berettiget til Erstatning hos Den og Den; dette maa tillige bestemmes, ellers var Dommen ikke endelig; men Erstatningens Størrelse vil da, i Genhold til en saadan Dom, blive at bestemme ved sagkyndige og uwillige Mænds Skjøn. Jeg antager derfor, at ligesaa vist som det er, at de Vedkommende ikke vil blive tilkjendt Erstatning, uden at de have retmæssig Krav derpaa, ligesaa vist maa det antages, at de heller ikke ville faae en større Erstatning end der virkelig tilkommer dem; men hvad der lovligt tilkommer dem, det unde vi dem jo Alle, og det ville de ogsaa faae, naar vi henviser dem til Domstolene. Jeg troer saaledes virkelig ikke, at der, Alt overveiet, er særdeles meget betænkeligt ved at slaae ind paa denne Vej. Dette er det Bæsfentlige, jeg vilde udtale, idet jeg dog endnu skal bemærke, at jeg meget vilde ønske, at man idetmindste vilde gjøre Forsøg paa at see Sagen ordnet ved en mindelig Overenskomst mellem Communen og de paagjeldende Ciere af de Kjøbenhavnske Bagergaarde. Hvorvidt et saadant Forsøg tidligere har været gjort, veed jeg ikke; men det turde i alt Fald være ønskeligt, at der gjøres et Forsøg herpaa, og det er muligt, at netop det vilde føre til en ønskelig Oplosning af Forviklingerne. Jeg sagde: „Communen“, og med Hensyn hertil skal jeg tillade mig at tilføie et Par Ord; thi det forekommer mig temmelig indlysende, at skal Erstatning tilsvares de Paagjeldende, saa maatte det nærmest være Communen, som havde at udrede den. Det er nemlig Communens Interesse, hvorom her nærmest er Tale, naar der er Spørgsmaal om Ophævelsen af de omhandlede Privilegier, saa at det egentlig er for Communens Skyld, en saadan Ophævelse skeer. Vel yttrede en æret Taler igaar, at dette ikke skulde være saa aldeles klart, fordi, sagde han, det jo netop er Communen, som har lidt ved disse Monopoler. Ja, netop fordi Communen har lidt derved, derfor er det Communen, som nærmest vinder ved Monopolets Ophævelse, og derfor maatte vel snarest Communen udrede Erstatningen,

naar Monopolet hæves. Alt Kjøbstæderne og Landdistricterne skulde tage Deel i Udredelsen af den omhandlede Erstatning, vilde, saavidt jeg skjønner, umulig med Billighed kunne fordres.

Grundtvig: Jeg skulde neppe idag være gaaet til det Øverste af hvad der er mig tilladt, gaaet til endnu engang at lukke Munden op, dersom jeg ikke igaar var bleven besynderlig sigtet af en æret kjøbenhavnsk Rigsdagsmand, Tallet veed jeg ikke, og jeg nævner Ingen, men det var ham, som sagde, at han selv sad i Magistraten 1846 (Latter), og, saavidt jeg forstod ham, sigtede han mig ikke blot for ubillige og urimelige, — eller hvad Tillægsordet var, — Bessyldninger mod eller Angreb paa de ærede Bagere i Hovedstaden, men han paastod endog, at der var factiske Urigtigheder i hvad jeg havde anført. Kun om dette Sidste vil jeg tillade mig at tale et Par Ord. Saavidt jeg kunde høre og forstaae, skulde de factiske Urigtigheder i hvad jeg anførte, søges deri, at jeg sagde, at, da i den dyre Tid endeel Folk her i Byen stød sammen til de Fattige for at kjøbe Brød hos Bagerne og overlade det for en lempelig Priis til de Nødlidende, kom disse Penge i Bagerens Lomme. Jeg hørte efter med spændt Opmærksomhed, om den ærede Rigsdagsmand kunde og vilde oplyse, at de kom i Andres Lomme; men det hørte jeg ikke Noget til, og altsaa factisk rigtigt maa vel ogsaa det, jeg anførte, være. Forøvrigt om de derved vandt Noget eller ikke, det bliver jo et andet Spørgsmaal, men ogsaa derom søvne jeg al Oplysning i den ærede Rigsdagsmands Tale; thi vel paastod han, at de vandt Intet, vel paastod han at Brødet var ogsaa i den Tid saa billigt, som det kunde være, men jeg hørte ikke, at han anførte Noget til Beviis for, at det var saaledes. Jeg hørte ikke, at han paa nogen Maade svækkede min Mening, at, naar man havde luffet Porten op og ladet Brød føre ind, saa vilde man have faaet det endeel billigere. Det Gnefte, han sagde, som jeg kunde tænke mig, skulde være et Slags Beviis for Paastanden, det var, at den høiwise Magistrat, hvori han selv sad, havde meget omhyggeligt estertænkt og raadslaaet, om den ikke selv skulde tage sig paa